

Het Midden-Oosten en de islamitische wereld

Bakermat en brandhaard

Visiedocument, hoofdstuk 6

sgp»jongeren, commissie Internationaal

Najaar 2018

6. Het Midden-Oosten en de islamitische wereld

Bakermat en brandhaard

Het Midden-Oosten vormt de bakermat van onze beschaving. Sinds de dagen van de oude beschavingen van Mesopotamië is deze regio constant in beroering. Al lange tijd is het Midden-Oosten een van de meest instabiele regio's in de wereld en het speelveld van grootmachten. De gevolgen hiervan reiken tot ver buiten de grenzen van de regio.

Oude conflicten laaien op en nieuwe conflicten ontstaan. De gevolgen zijn keer op keer desastreus: vele doden, enorm veel leed en onrecht, vluchtelingenstromen. Buitenlands ingrijpen maakt de situatie niet zelden nog problematischer. Jihadisme en moslimfundamentalisme, vaak opgedaan in deze regio zijn tot in westerse steden merkbaar. Recente voorbeelden bij dit alles zijn de Irakoerlog (2003) en de burgeroorlog in Syrië. Tegelijk moeten we constateren dat de machtsstrijd tussen soennieten en sjiïeten, een belangrijke bron van veel conflicten, nog springlevend is.⁵⁵

Naast het Midden-Oosten behandelt dit hoofdstuk ook de islamitische wereld in bredere zin. Naast het Midden-Oosten horen ook Noord-Afrika en de niet-Arabische landen met een moslimmeerderheid tot deze wereld (onder meer Iran, Turkije, Afghanistan, Pakistan en Indonesië). Noord-Afrika is van belang, met name vanwege de geografische nabijheid tot Europa in combinatie met de onrust en machtswisselingen van de laatste jaren. Nederland moet hier in Europees verband stabiliteit stimuleren. Verder is Iran van groot belang; het Westen moet kosten wat het kost voorkomen dat dit land ooit een kernwapen zal bezitten. De Koerden, een volk zonder land, wordt veel onrecht aangedaan. Nederland moet zich voor hun situatie inzetten.

Veel situaties in de islamitische wereld (met name in het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Iran) raken het Nederlandse buitenlandbeleid. Dit betreft niet in de laatste plaats de veiligheid van Nederland en zijn bondgenoten. Zeker met de open grenzen binnen de EU in gedachten, grenzen deze regio's bijzonder dicht aan Nederland. Stabiliteit en vrede in de regio zijn daarom cruciaal. Tegelijkertijd is (bijdragen aan) recht doen een belangrijk principe. Zo moet Nederland ook een bijdrage leveren aan het helpen van vluchtelingen en zich richten op een duurzame toekomst van kwetsbare groepen en personen. Opvang in de regio is cruciaal voor het vluchtelingenvraagstuk, maar mag niet resulteren in een vorm van afkoping die niet rechtvaardig is.

Tegelijkertijd heeft deze regio een enorme potentie. Uit de geschiedenis van de staat Israël is gebleken dat het mogelijk is om in een korte tijd een succesvolle economie te bouwen op wat een onvruchtbaar land schijnt. Ook landen als Syrië en Iran hebben een welvarende tijd gekend. Toch verkeert het grootste deel van het Midden-Oosten in armoede en chaos. Dit is het resultaat van onder meer interne strijd, machtsstrijd van buitenaf, ineffectief bestuur en corruptie.

Soennisme versus sjiïisme

Veel conflicten in het Midden-Oosten zijn te verklaren vanuit een machtsstrijd tussen Iran en Saoedi-Arabië, ofwel: sjiïeten tegenover soennieten. Beide stromingen beconcurreren elkaar om politieke en religieuze macht en invloed in het Midden-Oosten. Deze machtsstrijd zorgt voor veel leed en ontelbare slachtoffers, bijvoorbeeld in zogenaamde proxy-oorlogen⁵⁶ zoals in Jemen. Daarnaast resulteert deze strijd in instabiliteit en wanorde. Die wanorde creëert een mogelijkheid voor fundamentalistische moslims om macht naar zich toe te trekken. Het is daarom een noodzaak dat bij uitstek Iran en Saoedi-Arabië hun verhoudingen normaliseren om vrede en stabiliteit in de regio te bevorderen. Het Midden Oosten is een strijdveld geworden van verschillende machten en partijen, zowel statelijke als niet-statelijke actoren. Uit de praktijk blijkt keer op keer dat het steun bieden vanuit het Westen altijd nadelige gevolgen heeft, die meestal achteraf groter bleken te zijn dan de voordelen. Inmenging in conflicten in het Midden-Oosten mag wat SGP-jongeren betreft maar om twee redenen, namelijk terrorismebestrijding en de bescherming van minderheden.⁵⁷ In principe staat nationale soevereiniteit in de internationale rechtsorde altijd voorop. Hoewel militair ingrijpen soms gerechtvaardigd is vanuit moreel oogpunt, is dit lang niet altijd verstandig. Regimes die zich schuldig maken aan ernstige en structurele mensenrechtenschendingen moeten in de eerste plaats op alle mogelijke vreedzame manieren tot verandering gedwongen worden. Zo kunnen economische sancties op den duur voor belangrijke veranderingen zorgen.

⁵⁵ De situatie en positie van Israël komen aan bod in hoofdstuk 7

⁵⁶ Een proxy-oorlog is een oorlog op afstand: Een conflict tussen twee of meerdere partijen is zichtbaar in een ander conflict buiten een van de grondgebieden. Zo kiezen Saoedi-Arabië en Iran bijvoorbeeld allebei een kant in het conflict in Jemen, waardoor dit een proxy-oorlog is.

⁵⁷ Hoofdstuk 1 (Defensie en de NAVO) behandelt (de rechtvaardiging van) militaire inzet uitgebreider.

In het licht van de responsibility to protect⁵⁸, vastgesteld⁵⁹ door de VN in 2005, hebben landen de verplichting in te grijpen wanneer sprake is van genocide, oorlogsmisdaden, etnische zuiveringen en misdaden tegen de menselijkheid. SGP-jongeren ondersteunt dit principe, maar tegelijk moet gewaakt worden voor publieke of emotionele druk om op korte termijn in te grijpen als er nog te weinig onafhankelijke inlichtingen ter beschikking zijn. Krantenkoppen rechtvaardigen geen militaire missies.

Iran en de nucleaire deal

Iran, de belangrijkste sjiitische macht, speelt al decennialang een gevaarlijke rol in het Midden-Oosten. Het streven naar de vernietiging van Israël en het steunen van terreurgroepen behoren tot de ernstigste voorbeelden hiervan. Daarnaast is Iran erop uit in het bezit van nucleaire wapens te komen. De deal⁶⁰ die hierover gesloten is met de Verenigde Staten, Rusland, China, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en de EU heeft ernstige tekortkomingen en zal de ambities van het Iraanse regime niet stoppen. Onderlinge verdeeldheid tussen de Verenigde Staten en de andere landen over het akkoord spelen Iran alleen maar in de kaart. De deal behelst onzekere inspectiemogelijkheden⁶¹, mede door geheime afspraken⁶². Verder is het akkoord maar zeer beperkt: over tien tot vijftien jaar, als de gevolgen van de deal pas echt goed zichtbaar zijn, zijn we weer terug bij af. Iran heeft dan (legaal) volledige vrijheid om te doen wat het wil. Een akkoord is belangrijk, maar niet tegen elke prijs. Op de huidige manier wordt het belangrijkste doel niet veiliggesteld: Iran mag nooit in het bezit komen van een kernwapen. De steun aan terreurgroepen, de constante doodsbedreigingen aan het adres van Israël en de wapenwedloop die bezit van kernwapens zou uitlokken zijn overweldigende redenen om hier alles toe in het werk te stellen. Nederland moet er in EU-verband op aandringen dat er niet ten koste van alles moet worden vastgehouden aan het akkoord. Beter zou een zogenaamde maximum pressure campaign zijn, wat betekent dat Iran door harde sancties van buitenaf en door de gevolgen van die sancties van binnenuit zo mogelijk gedwongen wordt om te onderhandelen.

Zolang bovenstaande dreigingen en dreigementen realiteit zijn mogen de banden met Iran niet genormaliseerd worden, ook niet op economisch terrein. Economische belangen zijn onderschikt aan veiligheid. Tot slot moet Nederland zich inzetten voor de situatie van (gevangen) christenen en de mensenrechtensituatie blijven agenderen.

Saoedi-Arabië

Saoedi-Arabië geldt als grootmacht in het Midden-Oosten en is als soennitisch land ook de belangrijkste rivaal van Iran. Het sterke bondgenootschap tussen Saoedi-Arabië en de Verenigde Staten voorkomt veel dreiging, bijvoorbeeld in de vijandige houding van Saoedi-Arabië tegenover Israël. Gedeelde belangen spelen hierin ook een rol. Dit neemt echter niet weg dat ook Saoedi-Arabië zorgwekkende situaties heeft. Zo speelt Saoedi-Arabië een belangrijke rol in het conflict in Jemen, waarbij vele doden vallen en miljoenen mensen op de vlucht moeten slaan. Westerse landen leveren nog altijd grote hoeveelheden wapens aan Saoedi-Arabië. Hoewel Nederland de laatste jaren zeer terughoudend is hierin, vinden er zo nu en dan nog leveranties plaats.⁶³ SGP-jongeren stelt dat Nederland zeer terughoudend moet blijven hierin, en alleen wapens mag leveren wanneer vastgesteld kan worden dat oorlogsrecht en humanitair recht niet geschonden worden. In de praktijk zal dit erg lastig vast te stellen zijn, wat de facto nagenoeg een einde aan de wapenleveranties zou kunnen betekenen.

Een andere grote zorg is de mensenrechtensituatie in Saoedi-Arabië. Onder meer godsdienstvrijheid en gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen zijn verre van gewaarborgd. Nederland dient deze onderwerpen zo lang als nodig en zonder terughoudendheid te agenderen.

Moslimfundamentalisme en terrorisme

Het moslimfundamentalisme vormt een steeds groter probleem in het Midden-Oosten en de islamitische wereld. Deze ideologie wordt geïnspireerd door teksten afkomstig uit de Koran die oproepen tot het gebruik van geweld om de islam te verspreiden. Door toedoen van terroristische groeperingen zijn er sinds 2013 tienduizenden mensen vermoord en honderdduizenden ontheemd.

58 Verenigde Naties. (2005). A/59/2005 (Algemene Vergadering).

59 Verenigde Naties. (z.d.). A/RES/60/1 (Algemene Vergadering).

60 SGP-jongeren, Coen Hermetet. (2015). Iran: deal or no deal? https://www.sgpj.nl/posts/iran-_deal_or_no_deal.

61 NOS. (2015, 21 september). IAEA geeft toe dat Iran monsters verzamelt.

<https://nos.nl/artikel/2058914-iaea-geeft-toe-dat-iran-zelf-monsters-verzamelt.html>.

62 RealClear Politics. (2015, 24 augustus). Why Those Secret Iran Side Deals Matter.

https://www.realclearpolitics.com/articles/2015/08/24/why_those_secret_iran_side_deals_matter_127859.html.

63 Trouw. (2017, 5 april). Europese wapens blijven naar Saoedi-Arabië stromen.

<https://www.trouw.nl/home/europese-wapens-blijven-naar-saudi-arabie-stromen~a26e73d4/>

Ook in landen als Indonesië weegt de fundamentalistische islam steeds zwaarder als een juk op haar bevolking. De rechten van vrouwen worden ingeperkt en minderheden hebben te maken met onderdrukking en vervolging. De Nederlandse overheid moet daarom inzetten op de bescherming van minderheden in de islamitische wereld. Tegelijkertijd wordt dit gevaarlijke gedachtegoed geëxporteerd naar het Westen door middel van sociale media en de prediking van fundamentalistische imams. Het gevaar hiervan is dat jongeren binnenshuis radicaliseren en in staat worden gebracht tot het plegen van verschrikkelijke aanvallen op Nederlandse staatsburgers. Het is daarom noodzakelijk dat dit gedachtegoed wordt geweerd door fundamentalistische imams hun visums te ontzeggen en islamitische jongeren te betrekken bij het maatschappelijk leven.

Terroristische aanslagen worden grotendeels gepleegd door geradicaliseerde moslims. De verspreiding van de islamitische ideologie heeft er in de afgelopen jaren toe geleid dat de dreiging van terroristische aanvallen op het Europese continent significant is toegenomen. De Nederlandse overheid moet daarom fors investeren in terrorismebestrijding en samenwerken met buitenlandse inlichtingendiensten en gezamenlijke grensbewaking. Terrorisme op de grond wordt bij voorkeur bestreden door goede inlichtingen te verzamelen en vanuit de lucht uit te schakelen. Hierbij moet er echter altijd gestreefd worden naar een verbinding op de grond nadat terrorisme een slag is toegebracht. Het is te vaak voorgekomen dat alleen een luchtoperatie juist contraproductief werkt, doordat geradicaliseerde groepen op de grond erin slagen om de hearts and minds in te winnen of te behouden.

Samenwerking met regionale partners

Het moslimfundamentalistische gedachtegoed vindt voornamelijk doorgang in tijden van politieke en maatschappelijke instabiliteit. Moslimfundamentalisten maken misbruik van wanorde en hopeloosheid door zich te presenteren als de door Allah gekozen bestuurders en als een alternatief van de “corrupte” nationale en lokale autoriteiten. Dit werd onder meer zichtbaar in Egypte tijdens de revolutie in 2011. Na een tijd van chaos en wanorde werd de gevestigde orde ontdaan van haar macht en kwam een moslimfundamentalistische partij, de Moslimbroederschap, aan de macht. SGP-jongeren acht het daarom noodzakelijk dat er zoveel mogelijk wordt samengewerkt met overheden en leiders die hebben bewezen stabiliteit en bescherming van o.a. (christelijke) minderheden te kunnen geven. Het voorkomen van chaos en bewaren van stabiliteit is in het Midden-Oosten het beste alternatief voor alle andere ellende die zich onherroepelijk aandient wanneer het centrale gezag wegvalt.

Syrië

De Syrische burgeroorlog is een regelrechte verschrikking. De talloze verschillende partijen en de inmenging van buitenlandse overheden en individuen heeft de situatie geen goed gedaan. Nederland moet zich sterk maken voor een stabiel Syrië. Tegelijkertijd moeten de rechten van minderheden worden gerespecteerd. Hier moet Nederland altijd pal voor blijven staan. Gedacht moet worden aan minderheden als christenen, Jezidi's en Koerden. Zij moeten gesteund worden als zij in het verwoeste Syrië weer een toekomst proberen op te bouwen. Een onderdeel daarvan zou kunnen zijn dat Koerden een eigen (deel)staat krijgen. Dat de zittende president Assad veel bloed aan zijn handen heeft behoeft geen betoog. Dat neemt echter niet weg dat Nederland en andere landen met de diverse partijen, waaronder Assad, te rekenen hebben. Hoewel het moeilijk te verteren is, betekent het verdwijnen van Assad niet automatisch dat de situatie verbetert en de toekomst beter zal zijn. Eenieder die zich inzet voor een einde aan het bloedige conflict moet zich dit realiseren. Een einde aan het bloedvergieten is belangrijker dan welke politieke verandering dan ook. De gehele wereld en zeker ook Israël is gebaat bij een stabiel en vredig Syrië, gezien de centrale geografische positie van dit land in het Midden-Oosten. Zolang het conflict duurt moet Nederland zich sterk maken voor veilige zones en corridors in Syrië. Een grote mate van autonomie voor bepaalde streken en bevolkingsgroepen (bijvoorbeeld de Koerden in het noorden) kan een onderdeel zijn van het toekomstige Syrië zonder oorlog. Hoewel de situatie uitzichtloos lijkt, moet Nederland diplomatieke en de-escalerende stappen altijd aandragen en bevorderen.

Vluchtelingen en opvang in de regio

Sommige landen in het Midden-Oosten hebben miljoenen vluchtelingen vanuit buurlanden. Via de VN en NGO's moet voor maximale opvang gezorgd worden. Dat verschillende islamitische landen in de regio weinig doen voor de ont-heemden, is voor SGP-jongeren geen excuus om dan vanuit het Westen ook niet te helpen. Vaak zijn de gevluchte mensen de meest kwetsbaren in de regio. Door onderdak, veiligheid en onderwijs te bieden moet voorkomen worden dat deze groep zich verplaatst naar Europa en moet gestimuleerd worden dat de vluchtelingen bij het einde van een conflict weer de eigen regio kunnen opbouwen en bewonen. Hierbij is ontwikkelingshulp cruciaal. Het massaal naar Europa halen van miljoenen vluchtelingen uit het Midden-Oosten is geen gewenste oplossing voor het vluchtelingen-vraagstuk.

Bovendien is het ook slecht voor de regio zelf; het is goed mogelijk dat veel kwetsbare mensen vluchten, maar dat de kwetsbaarste groepen nog achterblijven. Uiteindelijk is het voor de opbouwfase van een land cruciaal dat bevolking zo veel als mogelijk weer terugkeert en bijdraagt aan de herbouw van het land.

Noord-Afrika

Sinds 2010 vonden er diverse revoluties plaats in Noord-Afrika. Dictators werden afgezet, of zelfs gelyncht, en regeringen hervormd zodat de wereld eindelijk verlost zou worden van die dictators. Dit is echter niet hetgeen dat het best in het geheugen is blijven hangen. Wat vooral is blijven hangen zijn de enorme gevolgen die deze zogenaamde revoluties hebben gehad. Sinds die tijd wordt Europa overspoeld door enorme stromen vluchtelingen. Daarnaast kan niet gezegd worden dat de situatie in Noord-Afrika sterk is verbeterd. Sterker nog, de situatie lijkt eerder verslechterd. Immers, dictators als Al-Sisi treden harder op dan ooit tevoren en de regio is grotendeels in chaos en wanorde. De ene na de andere leider volgt elkaar op en er is geen structuur en rechtsorde. Juist deze bewegingen in het Midden-Oosten hebben het wereldbeeld voor de EU en Nederland verandert. Men moest de stromen vluchtelingen opvangen terwijl tegelijkertijd de situatie ter plaatse moest worden aangepakt. De vluchtelingenstroom houdt vooralsnog nog steeds niet op, omdat de situatie in de desbetreffende landen nog steeds niet is verbeterd. Mensen willen wel terug naar hun eigen land of daar blijven, maar kunnen dat niet omdat het land onveilig is en niet leefbaar is. Juist daarom moeten ze wel vluchten. Het is daarom voor Nederland en de EU van belang om het staatsbestel in deze landen te herstellen zodat mensen kunnen terugkeren of daar kunnen blijven. Het bevorderen van verkiezingen en het onvoorwaardelijke accepteren van de uitslag hiervan en daarmee aanstellen van een wettige regering is een goede stap. Stabiliteit en vrede zijn niet alleen vanwege de vluchtelingenproblematiek positief voor Nederland en Europa, maar ook vanuit veiligheidsperspectief. De Noord-Afrikaanse landen grenzen direct aan de buitengrenzen van de Europese Unie. Enerzijds moeten deze grenzen, die keer op keer zwak gebleken zijn, versterkt worden, anderzijds moet er worden ingezet op stabiliteit in Noord-Afrika. Libië blijft in dit opzicht het land met de meeste uitdagingen. In grote delen van het land ontbreekt er effectief en centraal overheidsgezag. Nederland moet zich, zowel zelf als in EU-verband, inzetten voor een stabiele en verantwoordelijke regering in Libië.

Christenen⁶⁴

Het Midden-Oosten is de bakermat van het christendom. Landen als Irak, Syrië en Egypte kenden grote christengemeenschappen. Tegenwoordig is er nog maar weinig over van die eens bloeiende gemeenschappen. Onder dwang en het gevaar om vermoord te worden hebben honderdduizenden christenen in de afgelopen decennia huis en haard verlaten. Tegenwoordig staan veel landen in het Midden-Oosten hoog op de ranglijst christenvervolgung van Open Doors. De bescherming van (christelijke) minderheden moet een speerpunt van het Nederlands buitenlandbeleid zijn. SGP-jongeren heeft vanzelfsprekend ook oog voor alle andere verdrukte minderheden in het Midden-Oosten, zoals Jezidi's. De praktijk leert echter dat het behartigen van de situatie van christenen vaak weinig aandacht krijgt, ook in het internationale mensenrechtenbeleid. Nederland moet daarom ook op dit niveau christenvervolgung op de agenda zetten.

Koerden en autonome regio's

Veel landen in het Midden-Oosten zijn pas in de 20e eeuw ontstaan. Kaarsrechte grenzen lopen dwars door eeuwenoude geschiedenissen heen. Een tragisch voorbeeld van de negatieve gevolgen hiervan zien we bij de Koerden. De Koerden, een volk met eigen taal, cultuur en vlag wonen in hoofdzakelijk vier landen: Turkije, Irak, Syrië en Iran. Pogingen een eigen staat (een onafhankelijk Koerdistan) te vormen kunnen in principe op steun van SGP-jongeren rekenen, voornamelijk vanwege de veiligheid van het Koerdische volk in het licht van een lange geschiedenis van geweld en onrecht. Voorwaarden zijn echter wel dat de oprichting van een onafhankelijke staat de strijd tegen terrorisme en de bescherming van minderheden ten goede komt. Belangrijker dan de stichting van een onafhankelijk Koerdistan is echter dat de Koerden in vrede en veiligheid kunnen leven. Erkenning van rechten en een zekere mate van autonomie zijn hierbij basale uitgangspunten, waar Nederland zich te allen tijde voor moet inzetten.

---

64 In hoofdstuk 4 (Mensenrechten en christenvervolgung) is er uitgebreid aandacht voor dit thema binnen het buitenlandbeleid.

Concreet

- Nederland dient terughoudend te zijn in inmenging in conflicten. Dit geldt in algemene zin, maar specifiek voor het Midden-Oosten.
- SGP-jongeren steunt het principe van responsibility to protect (R2P). Ook hier past echter terughoudendheid. Militair ingrijpen, ook al is het met goede intenties, pakt vaak slechter uit dan gehoopt.
- De nucleaire deal met Iran heeft ernstige tekortkomingen. Zolang er geen betere deal is moet Nederland zich ervoor inzetten dat Iran door maximale druk bewogen wordt terug naar de onderhandelingstafel te komen.
- Daarnaast moet Nederland zich ervoor inzetten dat, zolang de huidige deal van kracht blijft, de deal zo strikt mogelijk moet worden nageleefd en controles grondig uitgevoerd moeten worden.
- Zolang Iran Israël bedreigt met vernietiging, mogen de banden met Iran niet genormaliseerd worden, ook niet op economisch terrein.
- Nederland moet zich inzetten voor de situatie van (gevangen) christenen in Iran en de mensenrechtensituatie blijven agenderen.
- Nederland moet zeer terughoudend zijn in het leveren van wapens en wapensystemen aan Saoedi-Arabië. Alleen wanneer vastgesteld kan worden dat oorlogs- en humanitair recht niet geschonden wordt kunnen beperkte leveranties plaatsvinden.
- Nederland dient de mensenrechtensituatie in Saoedi-Arabië, waaronder godsdienstvrijheid en gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen, zonder terughoudendheid te agenderen.
- De Nederlandse overheid moet inzetten op de bescherming van minderheden in de islamitische wereld.
- In eigen land moet de import en verspreiding van de fundamentalistische islam bestreden worden door onder meer fundamentalistische imams hun visa te ontzeggen en islamitische jongeren te betrekken bij het maatschappelijk leven.
- De Nederlandse overheid moet fors investeren in terrorismebestrijding en samenwerken met buitenlandse inlichtingendiensten en gezamenlijke grensbewaking.
- Er moet zo veel mogelijk wordt samengewerkt met overheden en leiders die hebben bewezen stabiliteit en bescherming van o.a. (christelijke) minderheden te geven.
- Met betrekking tot Syrië moet Nederland met name oog hebben voor minderheden, zoals christenen, Jezidi's en Koerden.
- Zolang het conflict in Syrië duurt moet Nederland moet zich sterk maken voor veilige zones en corridors.
- Een grote mate van autonomie voor bepaalde streken en bevolkingsgroepen kan een onderdeel zijn van goede vredesovereenkomst, bijvoorbeeld in het geval van Syrië.
- Nederland dient zich in te zetten voor de opvang van vluchtelingen in de eigen regio. Dit moet echter niet de focus zijn vanuit puur eigenbelang, maar ook vanuit de overtuiging dat dit uiteindelijk het beste is voor de regio zelf, mits het goed aangepakt wordt.
- Na een conflict moeten vluchtelingen gestimuleerd en actief geholpen worden om het gebied waarvandaan men is gevlucht, weer op te bouwen en te bewonen. Dit is cruciaal voor de (weder)opbouw van een land.
- De zogenaamde 'Arabische lente' in onder meer Noord-Afrika heeft weinig goeds gebracht. Nederland en de EU moeten zich onder meer inzetten voor herstel van een goed functionerend staatsapparaat en een fatsoenlijk rechtssysteem in deze landen.
- De bescherming van (christelijke) minderheden, wat zeker in het Midden-Oosten en de bredere islamitische wereld vaak problematisch is, moet een speerpunt van het Nederlands buitenlandbeleid zijn.
- De oprichting van een onafhankelijk Koerdistan heeft de steun van SGP-jongeren, hoofdzakelijk vanuit veiligheidsoverwegingen;
- Belangrijker dan een eigen staat zijn vrede en veiligheid voor de Koerden. Nederland dient zich altijd in te zetten voor erkenning van de rechten van Koerden.